

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Avioero ja asumusero

Avioero ja asumusero

Pohjois-Irlanti

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Pohjois-Irlannissa avioeroa koskevat säännökset on esitetty vuoden 1978 avioerolaissa (*Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978*).

Puoliso voi saada avioeron esittämällä kirjallisen hakemuksen (*petition*) tuomioistuimelle. Avioeroa hakevaa henkilöä kutsutaan hakijaksi (*petitioner*) ja toista osapuolta vastaajaksi (*respondent*). Hakijan on osoitettava, että avioliitto on korjaamattomasti kariutunut, ja toimitettava todisteet yhdestä jäljempänä luetelluista viidestä seikasta (ks. kysymys 2). Avioerohakemusta ei voi esittää avioliiton kahden ensimmäisen vuoden aikana. On kuitenkin sallittua esittää näyttöä, joka koskee avioliiton korjaamatonta kariutumista ja joka ajallisesti kohdistuu avioliiton solmimista seuranneeseen kahteen vuoteen.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Ainoa avioeroperuste on avioliiton korjaamaton kariutuminen. Osoittaakseen, että avioliitto on korjaamattomasti kariutunut, hakijan on normaalisti näytettävä toteen yksi tai useampi seuraavista tosiseikoista:

vastaaja on ollut uskonon. Tähän seikkaan ei voi vedota, jos hakija saatuaan tietää uskottomuudesta jatkaa asumista vastaajan kanssa pitempään kuin kuusi kuukautta joko yhtäjaksoisesti tai useampia ajanjaksoja yhteenlaskettuna;

vastaaja on käyttäytynyt sellaisella tavalla, ettei ole kohtuullista odottaa hakijan jatkavan yhteiselämää hänen kanssaan. Tähän seikkaan ei voida vedota, jos puoliset ovat jatkaneet yhteiselämää vähintään kuuden kuukauden ajan sen jälkeen, kun vastaaja on viimeksi käyttäytynyt kohtuuttomasti;

vastaaja on hylännyt hakijan, ja tilanne on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuotta välittömästi ennen hakemuksen esittämistä;

puolisot ovat asuneet erillään yhtäjaksoisesti kahden vuoden ajan välittömästi ennen hakemuksen esittämistä, ja vastaaja suostuu avioeroon;

puolisot ovat asuneet erillään yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan välittömästi ennen hakemuksen esittämistä. Avioeroon ei vaadita vastaajan suostumusta.

Tämä voi kuitenkin vastustaa avioeroa sillä perusteella, että se johtaisi vakaviin taloudellisiin tai muihin vaikeuksiin;

Arvioitaessa, onko vastaaja hylännyt hakijan tai ovatko puoliset asuneet yhtäjaksoisesti erillään, ei oteta huomioon kausia, jolloin puoliset ovat välillä palanneet yhteen, jos näiden kausien pituus ei yhteenlaskettuna ylitä kuutta kuukautta. Tällaisia asumiskausia ei kuitenkaan lasketa mukaan hylättyä olemisen tai erillään asumisen jaksoihin.

Jos tuomioistuin katsoo esitetyn näytön perusteella, että avioliitto on kariutunut korjaamattomasti, se antaa väliaikaisen avioerotuomion (*decree nisi*), jonka kautta voidaan edetä lopulliseen avioeroon.

Avioeroprosessi päättyy, kun väliaikaisesta avioerotuomiosta tulee lopullinen (*decree absolute*). Päätöstä, jolla väliaikaisesta avioerotuomiosta tulee lopullinen, voidaan hakea kuuden viikon ja yhden päivän kuluttua väliaikaisen tuomion antamispäivästä. Jos hakemusta ei ole jätetty 12 kuukauden kuluessa väliaikaisen tuomion antamisesta, hakijaa voidaan pyytää toimittamaan valahtoinen vakuutus (*affidavit*) hakemuksensa viivästymisen syistä. Joissakin olosuhteissa myös vastaaja voi pyytää väliaikaisen avioerotuomion julistamista lopulliseksi. Puolisot eivät voi mennä uudelleen naimisiin, ennen kuin avioero on tullut lopullisesti voimaan.

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Avioeron jälkeistä puolisoitten keskinäistä suhdetta ei säädellä laissa. Eron jälkeen puolisoitten ei kuitenkaan enää odoteta jatkavan yhteiselämää, ja jos vaimo on ottanut miehensä sukunimen, hän voi vaihtaa sen takaisin tyttönimeensä.

3.2 omaisuuden jakamiseen välillä

Vuoden 1978 avioerolaki sisältää pitkälle meneviä säännöksiä, joiden nojalla tuomioistuin voi päättää puolisoitten omaisuudesta samoin kuin puolisoitten välisistä ja lapsia koskevista taloudellisista järjestelyistä.

Tuomioistuin voi avioerotuomion yhteydessä tai sen jälkeen antaa määräyksen (*order*) seuraavista seikoista:

toistuvaissuorituksen maksamisesta;

kertakorvauksen maksamisesta;

omaisuuden jakamisesta;

eläkkeen jakamisesta tai eläkevarojen varaamisesta tietyn henkilön hyväksi.

Määräystä harkitessaan tuomioistuin ottaa huomioon kaikki asiaan liittyvät olosuhteet. Etusijalla pidetään kuitenkin perheeseen kuuluvien alle 18-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin turvaamista.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Avioeron jälkeen molemmat vanhemmat ovat edelleen vastuussa aviolasten sekä muiden perheeseen kuuluneiden alaikäisten lasten huollosta.

Jos perheeseen kuuluu alaikäinen (alle 16-vuotias) lapsi tai sellainen yli 16-vuotias lapsi, joka edelleen jatkaa koulunkäyntiä tai opiskelee ammattiin, hakijan on täytettävä lomake M4, jossa selostetaan lasta koskevat järjestelyt. Lomakkeessa puolisoita kannustetaan tekemään lapsen tulevaisuutta koskevat ehdotukset yksituumaisesti. Jos sopimusta ei kuitenkaan synny, vastaajalle annetaan tilaisuus esittää kantansa ehdotetuista järjestelyistä, minkä jälkeen tuomioistuin voi käyttää vuoden 1995 lastenhuoltolain (*Children Order (Northern Ireland) 1995*) mukaista toimivaltaansa. Tuomioistuin voi esimerkiksi määrätä, missä lapsen on asuttava.

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Velvollisuus elättää puolisoa lakkaa avioeron tultua voimaan, paitsi jos tuomioistuin on antanut määräyksen elatusmaksusta tai omaisuuden jakamisesta.

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Asumuseroa voi hakea silloin, kun avioliitto on kariutunut mutta hakija ei syystä tai toisesta halua avioeroa. Kun asumuserotuomio on saatu, hakijaa ei enää vaadita asumaan yhdessä puolisonsa kanssa. Hän ei kuitenkaan voi avioitua uudelleen. Sen jälkeen kun asumuserotuomio on annettu, on mahdollista hakea avioeroa.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Asumuserotuomion yhteydessä ei vaadita näyttöä avioliiton korjaamattomasta kariutumisesta.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Puolisoiden ei enää odoteta asuvan yhdessä. Jos asumuserotuomio on voimassa ja puoliso kuolee jättämättä testamenttia, hänen omaisuutensa jaetaan ikään kuin toinen puoliso olisi jo kuollut, eli tämä menettää kaikki edut, joita olisi puolison kuolemasta saanut. Omaisuuden jakamisen osalta tuomioistuimen toimivaltuudet ovat asumuserossa yleisesti ottaen samat kuin avioeromenettelyssä. Tuomioistuin ei kuitenkaan voi määrätä eläkkeen jakamisesta.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Tuomioistuin voi antaa avioliiton pätemättömyyttä koskevan tuomion, jos hakija todistaa, että avioliitto on joko mitätön (*void*) tai moitteenvaraisesti mitätön (*voidable*). Kun avioliitto on mitätön, sitä ei olisi koskaan pitänyt solmia eikä sen katsota koskaan olleen laillisesti voimassa. Moitteenvaraisesti mitättömän avioliiton olemassaolo sen sijaan tunnustetaan, ja avioliitto on voimassa, kunnes se kumotaan.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Avioliitto on mitätön, jos jokin seuraavista seikoista näytetään toteen:

puolisot ovat liian läheistä sukua;

jompikumpi puolisoista on alle 16-vuotias;

avioliiton solmimisen muotovaatimuksia ei ole noudatettu asianmukaisesti;

avioitumishetkellä toinen puoliso oli jo laissa säädettyllä tavalla naimisissa;

puolisot ovat samaa sukupuolta (yhden on oltava mies ja toisen nainen);

kyseessä on moniaviolinen avioliitto, joka on solmittu Pohjois-Irlannin ulkopuolella, ja yhdellä puolisoista oli kotipaikka Pohjois-Irlannissa avioitumishetkellä.

Avioliitto on moitteenvaraisesti mitätön, jos yksi seuraavista seikoista näytetään toteen:

avioliitto on jäänyt täyttymättä siitä syystä, että toinen puolisoista ei ole kyennyt täyttämään sitä;

toinen puolisoista on kieltäytynyt täyttämään avioliittoa;

toisen puolison suostumusta avioliittoon ei voida pitää pätevänä (puoliso on toiminut painostuksen alaisena ja tullut pakotetuksi avioliittoon tai hän on erehtynyt vihkitöimituksen luonteesta);

toinen puolisoista oli avioitumishetkellä henkisesti sairas;

toisella puolisoista oli avioitumishetkellä tarttuva sukupuolitauti;

vaimo oli avioitumishetkellä raskaana muulle miehelle kuin puolisolleen.

Jos hakemus avioliiton julistamisesta pätemättömäksi perustuu johonkin neljästä viimeksi mainitusta seikasta, hakemus on tehtävä kolmen vuoden kuluessa avioliiton solmimisesta. Tiettyjen edellytysten täytyessä tuomioistuin voi kuitenkin antaa luvan hakemukseen tämän määräajan jälkeenkin.

Jos hakemus perustuu kahteen viimeksi mainittuun seikkaan, hakijan on pystyttävä osoittamaan, ettei hän avioitumishetkellä ollut tietoinen toisen sairaudesta tai raskaudesta.

Tuomioistuin ei julista moitteenvaraisesti mitätöntä avioliittoa pätemättömäksi, jos vastaaja todistaa, että

hakija tiesi voivansa hakea avioliiton mitätöintiä, mutta käytöksellään antoi vastaajan ymmärtää, ettei sitä haettaisi, ja

avioliiton pätemättömäksi julistaminen olisi epäoikeudenmukaista.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Jos avioliitto on mitätön, se on täysin pätemätön ja sitä käsitellään ikään kuin sitä ei olisi koskaan ollutkaan. Jos avioliitto on moitteenvaraisesti mitätön, se katsotaan pätemättömäksi siitä päivästä, jona tuomio avioliiton pätemättömäksi julistamisesta tuli lainvoimaiseksi.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Pohjois-Irlannissa on useita sovittelupalvelujen tarjoajia (esimerkiksi *Relate*). Sovittelija voi auttaa puolisoita ratkomaan avioeroon liittyviä käytännön asioita, kuten taloudellisia tai lasten huoltoon liittyviä kysymyksiä.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöinti hakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioeroa, asumuseroa ja avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan hakemuksen voi esittää joko ylempään oikeusasteen tuomioistuimessa (*High Court*) tai jossain avioeroja käsittelevässä alemman oikeusasteen siviilituomioistuimessa (*County Court*). Jos kuitenkin vastaaja antaa vastineen *County Courtissa* esitettyyn hakemukseen, asian käsittely siirretään *High Courtiin*.

Tuomioistuinten osoitteet ja puhelinnumerot ovat [Pohjois-Irlannin oikeusviraston](#) (*Northern Ireland Courts and Tribunals Service*) verkkosivuilla.

Prosessin vireillepanoa varten hakijan on lähetettävä tuomioistuimelle joukko lomakkeita ja liitettävä mukaan seuraavat asiakirjat:

alkuperäinen vihkitodistus (valokopio ei kelpaa). Jos avioliitto on solmittu Pohjois-Irlannin ulkopuolella, mukaan on liitettävä virallinen käännös ja valaehoitoinen vakuutus;

alle 18-vuotiaiden perheeseen kuuluvien lasten alkuperäiset syntymätodistukset (pidemmässä muodossa, jolloin ilmoitetaan kaikki tiedot vanhemmista ja lapsesta);

jäljennös hakemuksessa mahdollisesti mainituista oikeuden antamista määräyksistä;

alkuperäisenä sekä kahtena jäljennöksenä kaikki sopimukset (esimerkiksi raha-asioista), joiden vahvistukseksi tuomioistuinta pyydetään antamaan määräys; ja

käsittelymaksu (tämänhetkisiä maksuja voi tiedustella tuomioistuimen kansliasta).

Tuomioistuimen kansliasta annetaan tarvittavat lomakkeet ja neuvotaan niiden täyttämässä. Henkilökunta ei kuitenkaan voi antaa oikeudellista neuvontaa tai auttaa hakemuksen tekstin laadinnassa.

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Avioeroasian kuluihin voi hakea oikeusapua. Taloudellisen oikeusavun määrä (mikäli sitä myönnetään) riippuu kuitenkin hakijan taloudellista tilannetta koskevasta arviosta. Vaikka hakija taloudellisen tilanteensa puolesta todettaisiin tukielpöiseksi, hän voi silti joutua maksamaan itse osan kuluista. On mahdollista sopia, että hakija maksaa oman osansa oikeusapuostolle (*Legal Aid Department*) tietyn ajan kuluessa. Sen lisäksi että hakijan on oltava taloudellisesti tukielpöinen, myös käsiteltävälle asialle asetetaan tiettyjä vaatimuksia. Oikeudenkäynnin vireillepanolle tai oikeudenkäynnissä puolustautumiselle on oltava asianmukaiset perusteet, ja näiden toimien on oltava mielekkäitä kaikissa olosuhteissa.

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöinti päätökseen hakea muutosta?

Kun tuomio avioliiton purkamisesta tai pätemättömäksi julistamisesta on tullut lopullisesti voimaan, siitä ei voi enää valittaa, jos asianosaisella, jonka etua tuomio koskee, on aikanaan ollut tilaisuus valittaa väliaikaisesta tuomiosta, mutta hän ei ole sitä tehnyt. Molempien puolisoitten suostumuksella annettu oikeuden määräyksistä voi myöskin valittaa vain tuomioistuimen luvalla. Muutoksenhaku tuomioistuimella on käytössään erilaisia toimivaltuuksia, joiden nojalla se voi vahvistaa tai kumota alkuperäisen tuomion tai muuttaa sitä.

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöinti päätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Toukokuun 29. päivänä 2000 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1347/2000 säädetään, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva tuomio on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen (muun kuin itse asetuksessa säädetyn) menettelyn noudattamista.

Jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi pyytää, että päätös on tunnustettava. Tunnustamatta jättämiselle on määritelty tiukat perusteet. Siten tunnustamisesta voidaan esimerkiksi kieltäytyä, jos tunnustaminen on selvästi vastoin oikeusjärjestyksen perusteita.

Pohjois-Irlannissa ulkomaisten tuomioiden tunnustamista koskeva hakemus on jätettävä *High Courtiin*.

Jos asia ei kuulu neuvoston asetuksen soveltamisalaan, siihen voidaan soveltaa vuoden 1986 perhelain (*Family Law Act 1986*) 46 §:n säännöksiä, joissa määritellään yleiset ehdot ulkomailla annetun avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan tuomion tunnustamiselle.

High Courtiin tehtävän hakemuksen liitteenä on esitettävä ulkomailla myönnettyä avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskeva tuomio.

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Hakemukset, joissa pyydetään avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan tuomion tunnustamista (neuvoston asetuksen tai vuoden 1986 perhelain nojalla), käsitellään High Courtissa, joten hakemuksen vastustamista käsitellään tässä samassa tuomioistuimessa. Tunnustamatta jättämisen perusteista säädetään neuvoston asetuksen 15 artiklassa sekä vuoden 1986 perhelain 51 §:ssä.

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Jos pohjoisirlantilainen tuomioistuin toteaa olevansa toimivaltainen tutkimaan avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan asian, se soveltaa Pohjois-Irlannin lakia.

Pohjoisirlantilainen tuomioistuin voi myöntää avio- tai asumuseron (vaikka avioliitto olisi solmittu ulkomailla), jos

se on neuvoston asetuksen nojalla toimivaltainen kyseisessä asiassa tai

minkään muun sellaisen jäsenvaltion tuomioistuin, joka on osallistunut asetuksen antamiseen tai myöhemmin hyväksynyt sen itseään sitovaksi ja jossa sitä niin ollen sovelletaan, ei ole asetuksen nojalla toimivaltainen kyseisessä asiassa ja jommallakummalla puolisoista on menettelyn alkaessa kotipaikka Pohjois-Irlannissa.

Pohjoisirlantilaisella tuomioistuimella on toimivalta avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevassa asiassa (vaikka avioliitto olisi solmittu ulkomailla), jos se on neuvoston asetuksen nojalla toimivaltainen kyseisessä asiassa tai

minkään muun asetusta soveltavan jäsenvaltion tuomioistuin ei ole asetuksen nojalla toimivaltainen ja jommallakummalla puolisoilla

on kotipaikka on Pohjois-Irlannissa sinä päivänä, kun oikeudenkäynti on aloitettu, tai

toinen puolisoista kuolee ennen menettelyn alkamista ja hänellä oli kuollessaan kotipaikka Pohjois-Irlannissa tai hän asui Pohjois-Irlannissa vähintään vuoden ajan välittömästi ennen kuolemaansa.

Linkkejä

[Pohjois-Irlannin oikeusvirasto](#)

Lisätietoja oikeusavusta on [Pohjois-Irlannin oikeusapuosaston](#) verkkosivuilla.

Lisätietoa sovittelusta on [Relate NI:n](#) verkkosivuilla ja [UK College of Family Mediatorsin](#) verkkosivuilla.

Päivitetty viimeksi: 08/01/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.